

בגמ': בתלמא כו' אי אפשר דלית בהו חד דגמיר.

בסה"ק מי השלוח (עמ"ס ברכות) מבאר שזהו ענין זימון בשלשה, שכשיש שני אנשים, אז כשם שפרצופיהם שונות כך דיעותיהם שונות, וע"י השלישי שהוא גמיר וסביר ומכיר בשנייהם אלו אפשר לזמן ביחד.

★★

בגמ': אמר שמואל שנים שדנו דיניהם דין אל"א שנקרא בית דין חצוף.

בתוס' יו"ט אבות (פ"ד מ"ח) מביא בשם ליקוטי מהרי"ל הטעם שנקרא בית דין "חצוף", שבשלמא כשיש ג' דינים אז אפילו כשיצא אחד חייב, לעולם לא יוכל לידע מי חייב אותי, שמא היו רוב מחייבים ואחר זיכהו.

אבל כשיש רק שני דינים אז מוכרח הוא שהמחוייב בדינו יודע בבירור ששניהם חייבוהו, שאם רק אחד הי' מחייבו היה הבית דין שקול ולא היו מחייבים אותו, ולכן זהו בית דין "חצוף" שלא איכפת להם מידיעת המתחייב.

ועיין משנל"מ סנהדרין (פ"ב הי"א).

דף ג' ע"ב

בגמ': רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר וכו'.

יש לחקור למה הזכירו גם את שם אביו. וביאר במרגליות הים, דהנה מצינו שאצל בלק נאמר (במדבר כג, יח), 'האזינה עדי בנו ציפור', ואמרו על כך במדרש (במדבר רבה כ, כ), 'שהיו עושין עצמן גדולים מאבותיהם', והיינו במקום שנאמר רק 'בנו' ולא 'של'. אך במקום שנאמר 'בנו של' יש לפרש דהכוונה היא להיפך, שאינו עולה על אביו וכדרך שמצינו במטבע הברכה 'בקדושתו של אהרן' ולא תיקנו לומר 'בקדושת אהרן', דכך היה משמע בדומה לו, אבל כשאומרים 'בקדושתו של' היינו שהקדושה באה ממנו, וכן 'בן של' קרושים' היינו שהקדושה באה לו מאביו.

★★

הכל היינו רק בטוען נאנסה וכדו', אבל אם טוען טענה אחרת כגון שאומר שלא קיבל לשמור, או שאמר שבהמה אחרת קיבל לשמור בעי הודא' במקצת עיי"ש בפ"ב מהל' שכירות.

ולפ"ז י"ל דהא דכתיב כאן "כי הוא זה" היינו שהמפקיד אומר שנתן לו שור לשמור והלה אומר שנתן לו חמור וכדו', דבכה"ג בעי שיודה במקצת, ורק בפסוק הבא אחריו שטוען שנאנסה, ובוזה ל"ב הודא' במקצת.

ומש"א הכא כי כתוב כי הוא זה אמלוה דהוא כתיב, היינו שבמלוה בעי בכל ענין הודא' במקצת, משא"כ בשומרים תלוי בדו"ד שביניהם.

ועיי"ש שמביא ממכילתא "אשר יאמר כי הוא זה, שזה אומר זה הוא, וזה אומר אינו הוא", וכתב דיש להעמיס בהמכילתא כהנ"ל, שמפרש דהויכוח ביניהם הוא אם הפקיד לו שור או חמור וכדו', דבכה"ג בעי הודא' במקצת.

דף ג' ע"א

בגמ': אל"א משום יושבי קרנות.

ופירש רש"י: 'יושבי קרנות - תגרין, שאין בקיאיין בטיב דינין, ויזכה את החייב ויחייב את הזכאי'. וצריך ביאור למה נקראו יושבי קרנות.

בספר אשל אברהם פירש על פי מה שאמרו במסכת בבא בתרא (צה, ב), 'אמר רב יהודה, יין הנמכר בחנות מברכין עליו בורא פרי הגפן וכו', אמר רב זביד, מודה רב יהודה בפורצמא דמיזדבן אקרנתא, ופירש הרשב"ם: 'בפורצמא - יין רע יותר מאותו הנמכר בחנות, שאינו נמכר אלא בקרנות העיר, בפרשת דרכים שיש שם לוקחין הרבה, ואין מדקדקין מה יקנו כפי שעה'.

הרי שבקרנות העיר היה מקום מיוחד של בתי מרוח שיו מוכרים משקה לסובאים, ונקראו לגנאי 'יושבי קרנות', וכן מצינו בתהילים (סט, יג) שנאמר 'ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר', ומתורגם 'מללון עלי יתבי תרעא בת קרנתא וזמריהיון דאזלין למשתי מרות בבית קרקסין', נמצא ש"יושבי קרנות" כינוי לבתי מרוח ששותין שם יין לשכרה.

★★